

Nationale visie en strategie zet lijnen uit voor de toekomst

Vergrijzing. Personeelstekorten. Toenemende complexiteit, kosten en administratieve lasten. Het zijn enkele ontwikkelingen die maken dat de kwaliteit en betaalbaarheid van de zorg steeds verder onder druk komen te staan. Die ontwikkelingen dwingen ons nog meer naar de toekomst van de zorg te kijken. We moeten op zoek naar mogelijkheden en oplossingen om die toegankelijk en betaalbaar te houden, bijvoorbeeld door digitalisering. Dat vraagt om visie: de Nationale visie en strategie op het gezondheidsinformatiestelsel. Geschreven op initiatief en met medewerking van het ministerie van VWS door Nictiz, VZVZ en Zorgverzekeraars Nederland. Met daarin een uitwerking van het toekomstbeeld voor het gezondheidsinformatiestelsel in Nederland tot 2035.

& DOOR JOOST WAKKA

De visie geeft richting om besluiten te nemen over hoe het informatiestelsel de veranderingen in de zorg kan ondersteunen en faciliteren. Besluiten die betrekking hebben op bijvoorbeeld de infrastructuur, het secundair gebruik van gegevens zoals wetenschappelijk onderzoek of beleidsbeslissingen, of de grondslagen voor digitale gegevensuitwisseling.

Gezondheid en preventie staan centraal in de visie; uitgangspunten zijn passende zorg en de daarmee verbonden netwerkzorg. Die netwerkzorg doorbreekt de kolommen tussen de sectoren en financiering. In netwerkzorg gaat het om samenwerking waarin vertrouwen essentieel is. Bovendien kan het niet zonder digitalisering en de daarbij horende databeschikbaarheid.

De drie fundamenten

De visie gaat uit van drie fundamenten: data-

beschikbaarheid, vertrouwen en regie. Die fundamenten vormen de basis om de visie waar te kunnen maken. Niet alleen tot 2035, maar ook in de jaren daarna.

Databeschikbaarheid

Wat databeschikbaarheid precies is, legde Tim Postema in zijn blog in ICT&health 1, 2023, treffend uit¹: "Beschikbaarheid betekent dat informatie niet alleen beschikbaar, maar ook bereikbaar en bruikbaar moet zijn. Maar:

zonder goede registratie geen bruikbaarheid van informatie en zonder bereikbaarheid geen zinvolle beschikbaarheid."

Voor databeschikbaarheid moet zorgdata meer beschikbaar, bereikbaar en (her)bruikbaar worden dan nu. Ook moet zorgdata meer interoperabel worden dan nu. Daarvoor zijn aanpassingen noodzakelijk in architectuur en informatiesystemen. Eenduidige afspraken in het zorgveld zijn eveneens nodig. Over adequate registratie, noodzakelijke aanpassingen in de informatiesystemen en Eenheid van Taal.

Vertrouwen

Vertrouwen is een volgend fundament van het gezondheidsinformatiestelsel, en tweeledig. Die tweeledigheid laat zich het beste beschrijven door de twee verschillende Engelse vertalingen: trust en confidence. Trust is het vertrouwen in elkaar, tussen personen en tussen betrokken partijen. Confidence is het vertrouwen in de kwaliteit van data en de werking van applicaties.

Als de kennisorganisatie voor digitale informatievoorziening in de zorg zoekt Nictiz actief de samenwerking om het duurzaam gezondheidsinformatiestelsel vorm te geven. Om samen te werken moet je eerst naar jezelf kijken. Ben je bereid om een concessie te doen, durf je iets over te laten aan een ander? Dit alles voor het grotere geheel: het dienen van het maatschappelijke doel. Dat vergt moed. We moeten het collectief gebruiken om samen de complexe vragen op te lossen. Door de samenwerking op te zoeken, vinden we de elementen waar we elkaar kunnen versterken en waar vooral de burger, de patiënt of de cliënt profijt van heeft.

Regie

Ook regie is een fundament. Die wordt gevoerd op het uitvoeren van het beleid, zodat alle betrokken partijen hetzelfde doel voor ogen hebben daar naartoe bewegen. Binnen het gezondheidsinformatiestelsel moet regie een optimale mix zijn van alle instrumenten: geld, overleggen, kaders stellen en wettelijke verplichtingen. Regie op het zorginformatie-

GEGEVENSUITWISSELING

stelsel borgt het vertrouwen in het gebruik van data.

Dit houdt in dat de zorggebruikers en -professionals met elkaar bindende en samenhangende afspraken maken over hoe data beschikbaar, bereikbaar en bruikbaar moet zijn. In het door Nictiz gepubliceerde rapport Leren van andere landen² komt duidelijk naar voren dat regie, in de vorm van een nationale visie en de uitwerking daarvan, noodzakelijk is. Het zorgt voor een stip op de horizon. De centrale visie en strategie leiden tot meer samenhang en geeft richting aan de verschillende stakeholders. Het is belangrijk dat zij weten wat het einddoel is, zodat elke stakeholder

zijn verantwoordelijkheid kan nemen en zijn acties hierop kan afstemmen.

De rol van Nictiz

Omdat de zorg verandert, verandert Nictiz mee: van aannemer naar architect. Vanuit haar onafhankelijke positie geeft Nictiz mede richting aan het gezondheidsinformatiestelsel van de toekomst: door standaardisatie, architectuur en advies, en stelselbeheer. Niemand kan de toekomstvisie echter alleen realiseren. Daarom neemt Nictiz het voortouw om (nieuwe) coalities te vormen om in samenwerking met andere partijen bij te dragen aan het realiseren van digitalisering ten behoeve van passende hybride zorg. ■

Over de Nationale visie en strategie

Met de donderdag 6 april uitgebrachte Nationale Visie en strategie op het gezondheidsinformatiestelsel wil het ministerie van VWS digitalisering van en informatievoorziening binnen de zorg in goede banen leiden. Dit is volgens minister Ernst Kuipers van VWS nodig wegens de toenemende druk op de zorg – meer vraag, groeiende personeelstekorten, stijgende kosten.

'Om de informatievoorziening in de zorg toekomstbestendig te maken is het nodig om van losse trajecten en initiatieven naar een meer integrale aanpak te gaan', schreef Kuipers in een brief aan de Tweede Kamer³. 'Dit is een aanpak gericht op de patiënt, de zorgverlener, maar ook mantelzorgers, onderzoekers, beleidsmedewerkers, kortom iedereen die goede toegang tot zorginformatie nodig heeft.'

In de Nationale visie en strategie op het gezondheidsinformatiestelsel wordt dieper ingegaan op de ontwikkelingen op het gebied van gezondheidszorg en informatievoorziening. En de rol van het gezondheidsinformatiesysteem in het verbeteren van de gezondheidszorg in Nederland. Het beschrijft welke stappen moeten worden genomen om het gezondheidsinformatiesysteem te verbeteren en hoe dit moet bijdragen aan een betere gezondheidszorg. Ook wordt ingegaan op de belangrijkste uitdagingen die er nog liggen zoals het beschermen van de privacy van patiënten en het zorgen voor een goede samenwerking tussen verschillende zorgverleners en instanties.

Kapstok

De Nationale Visie biedt volgens minister Kuipers een kapstok om de komende jaren besluiten te nemen over hoe het informatiestelsel de veranderingen in de zorg kan ondersteunen en faciliteren. Besluiten die betrekking hebben op bijvoorbeeld de infrastructuur, het secundair gebruik van gegevens of de grondslagen voor elektronische gegevensuitwisseling. De visie is opgesteld in nauw overleg met het zorgveld, vertelde Bianca Rouwenhorst, Directeur Informatiebeleid/CIO bij VWS in de tweede editie van ICT&health⁴.

Uiteindelijk moet de visie ertoe leiden dat:

- Burgers kunnen meebeslissen over voor hen passende zorg en alle data beschikbaar hebben om dat te kunnen doen;
- Zorgverleners met de juiste data betere en veilige zorg kunnen leveren met meer mogelijkheden om gezondheid te bevorderen;
- Onderzoekers en beleidsmakers met de beschikbare data kennis kunnen vergroten en gefundeerd en effectief kunnen sturen.

Referenties

- 1.
- 2.
- 3.
- 4.

Kijk hier voor de Nationale visie en strategie:

De Visie introduceert ook de hoofdactiviteiten van het gezondheidsinformatiestelsel: gebruiken, afspreken, implementeren en specificeren. Die zijn onderdeel van het zogenaamde speelveldmodel. Daarover kun je hier meer vinden:

